

Briuselis, 2019 02 28
COM(2019) 113 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 450/2003 dėl darbo kaštų
indekso įgyvendinimo**

1. ĮVADAS

2003 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 450/2003 dėl darbo sąnaudų indekso (DSI)¹ nustatyta bendra sistema valstybėms narėms siekiant parengti palyginamus DSI ir pateikti juos Komisijai.

DSI fiksuoja ketvirčio pokyčius, susijusius su visomis darbuotojų valandinio darbo sąnaudomis, ir taip sudaromos sąlygos stebėti sąnaudų naštos, susidariusios dėl gamybos veiksnio „darbas“, pokyčius. Šis indeksas priklauso euro rodiklių, teikiančių informaciją apie euro zonos ekonominius pokyčius, grupei. Komisija (Eurostatas) kiekvieną metų ketvirtį skelbia pranešimą spaudai dėl valandinių DSI savo interneto svetainėje², kurioje pateikiamas visas duomenų rinkinys, suskirstytas pagal ekonominę veiklą ir (su darbo užmokesčiu susijusių ir nesusijusių) darbo sąnaudų sudedamąsias dalis. Svetainėje taip pat pateikiami ketvirčio ir metinio augimo rodikliai.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 450/2003 13 straipsnį Komisija privalo kas dvejus metus pateikti ataskaitą Parlamentui ir Tarybai. Ankstesnėse ataskaitose nagrinėti ankstesnių laikotarpių duomenys, o šioje ataskaitoje daugiausia nagrinėjama vėliau gautų DSI duomenų kokybė. Joje nagrinėjami Komisijai pateikti ataskaitinių ketvirčių DSI duomenys nuo 2016 m. trečiojo ketvirčio (2016 m. 3 ketv.) iki 2018 m. pirmojo ketvirčio (2018 m. 1 ketv.).

2003 m. liepos mėn. Komisija priėmė Reglamentą (EB) Nr. 1216/2003³, kuriame išsamiau nustatė valstybėms narėms privalomas DSI perdavimo Komisijai procedūras, kalendorių, atliekamą sezoninį koregavimą ir nacionalinių kokybės ataskaitų turinį.

2007 m. kovo mėn. Komisija priėmė Reglamentą (EB) Nr. 224/2007⁴, kuriuo Reglamentas (EB) Nr. 1216/2003 buvo iš dalies pakeistas ir išplėsta DSI aprėptis, įtraukiant NACE 1 red. L, M, N ir O sekcijose nurodytas ekonominės veiklos rūšis. Į šias sekcijas daugiausia įtrauktos ne rinkos paslaugos, kurių dinamika gali skirtis nuo rinkos paslaugų dinamikos.

Siekdama įgyvendinti statistinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių NACE 2 red., 2007 m. rugpjūčio mėn. Komisija priėmė Reglamentą (EB) Nr. 973/2007⁵, kuriuo iš dalies pakeisti keli reglamentai, taikomi specialioms statistikos sritims, įskaitant DSI.

Reglamento (EB) Nr. 1216/2003 I priede nustatyti šie DSI kokybės vertinimo kriterijai: svarba, tikslumas, duomenų pateikimo punktualumas, prieinamumas ir aiškumas,

¹ OL L 69, 2003 3 13, p. 1.

² Kiekvieną ketvirtį pagal duomenų skelbimo kalendoriuje nurodytas datas skelbiamas pranešimas spaudai. Ketvirčio ir metinio augimo rodiklius galima rasti Eurostato svetainėje anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. <http://ec.europa.eu/eurostat>

³ 2003 m. liepos 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1216/2003, įgyvendinantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 450/2003 dėl darbo kaštų indekso (OL L 169, 2003 7 8, p. 37).

⁴ 2007 m. kovo 1 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 224/2007, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1216/2003 dėl darbo sąnaudų indekso apimamų ekonominės veiklos rūšių (OL L 64, 2007 3 2, p. 23).

⁵ 2007 m. rugpjūčio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 973/2007 dėl tam tikrų EB reglamentų dėl konkrečių statistikos sričių, įgyvendinančių statistinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių NACE 2 red., pakeitimo (OL L 216, 2007 8 21, p. 10).

palyginamumas, suderinamumas ir išsamumas. Kaip ir ankstesnėje ataskaitoje⁶, šioje ataskaitoje nustatyta, kad duomenų prieinamumas ir aiškumas yra tinkami. Todėl šiame dokumente dėmesys sutelkiamas į svarbą, išsamumą, punctualumą, tikslumą, palyginamumą ir suderinamumą.

2. PO PASKUTINĖS ATASKAITOS PADARYTA BENDROJI PAŽANGA

Nuo paskutinės ataskaitos paskelbimo nepadaryta jokių teisės aktų pakeitimų.

2.1. Geresni duomenų rinkimo standartai

Valstybės narės išbandė naujos versijos keitimosi statistiniais duomenimis ir metaduomenimis (SDMX)⁷ duomenų struktūras, kurios pradėtos taikyti duomenų generavimo procese. Naujos versijos duomenų struktūrose naudojami tarptautiniai kodų sąrašai, su kuriais galima susipažinti interneto svetainėje tam skirtame registre⁸. Taip pat sudaromos sąlygos rinkti naujus neprivalomus kintamuosius, pvz., ketvirčio darbo sąnaudas ir ketvirčio dirbtų valandų skaičių. Tos pačios SDMX duomenų struktūros buvo įdiegtos siekiant perduoti DSI duomenis į Europos Centrinę Banką (ECB).

Standartizavus SDMX buvo įdiegta nauja automatinio patvirtinimo priemonė (STRUVAL), per kurią valstybėms narėms pranešama apie IT problemą, nustatytą jų DSI duomenų perdavimo metu.

Šios iniciatyvos padėjo supaprastinti duomenų generavimą ir sumažinti dėl neteisingo kodavimo įvykusių klaidų riziką.

2.2. IT programų pertvarkymas

DSI duomenims patvirtinti, suvesti ir paskelbti skirtos programos buvo visiškai pertvarkytos, siekiant:

- vidaus kodų sąrašus suderinti su SDMX standartais;
- užtikrinti visų sąnaudų ir jų sudedamųjų dalių suderinamumą – iš pradžių darbo užmokesčio ir su darbo užmokesčiu nesusijusių sąnaudų grandiniai indeksai atsiejami, tada suvedami į bendrą sumą ir galiausiai vėl susiejami su ataskaitiniais metais (netiesioginis suvedimas);
- atnaujinti Europos suvestinių rodiklių sąrašą ir
- skelbti naujus rodiklius.

2.3. Valandinių darbo sąnaudų rodikliai

Komisija (Eurostatas) nuo 2016 m. balandžio mėn. kasmet skelbia metinius valandinių darbo sąnaudų įverčius, suskirstytus pagal NACE 2 red. Šie įverčiai grindžiami darbo sąnaudų

⁶ COM(2017) 71.

⁷ <http://sdmx.org/> (tik anglų kalba)

⁸ <https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/> (tik anglų kalba)

rodikliais ir darbo sąnaudų indekso tendencijomis; jie rengiami praėjus trimis mėnesiams nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Aprėptis apima NACE 2 red. sekcijas, išskyrus L sekciją (Nekilnojamojo turto operacijos). Įdiegus naujas SDMX duomenų struktūras, valstybės narės, kurios nusprendė perduoti savo nacionalinius duomenis, o ne Eurostato įverčius, gali naudodamos šį standartą rinkti duomenis apie metinių darbo sąnaudų rodiklius.

3. DUOMENŲ KOKYBĖ

3.1. Svarba

Vienos dirbtos valandos darbo sąnaudų pokyčiai yra svarbus rodiklis tiriant trumpojo laikotarpio ir vidutinės trukmės ekonomikos pokyčius. Kad galėtų įvertinti galimą infliacinį spaudimą dėl pokyčių darbo rinkoje, Komisija ir ECB naudoja tokį indeksą, kuris parodo trumpalaikius darbo- sąnaudų pokyčius. Kiekvienos valstybės narės, visos Europos Sąjungos (ES) ir euro zonos indeksai turi būti apskaičiuoti netrukus po duomenų pateikimo. DSI taip pat svarbus socialiniams partneriams, dalyvaujantiems derybose dėl darbo užmokesčio, o Komisija juo remdamasi stebi trumpalaikius darbo sąnaudų pokyčius. Tai vienas pagrindinių Europos ekonominių rodiklių⁹.

Naudotojai ir toliau prašė informacijos ne tik apie darbo sąnaudų procentinio dydžio pokyčius per ketvirtį, apskaičiuotus pagal DSI, bet vis dažniau ir informacijos apie darbo sąnaudas absoliučiais dydžiais (eurais per valandą). Kiekvienų metų balandžio mėn. Eurostatas skelbia valandinių darbo sąnaudų eurais ir nacionalinėmis valiutomis įverčius, suskirstytus pagal NACE 2 red. Be to, jis pradėjo skelbti metinį valandinių darbo sąnaudų lygio augimo rodiklį ir visų darbo sąnaudų, sudarytų iš su darbo užmokesčiu nesusijusių sąnaudų, dalį¹⁰.

Komisija gavo teigiamų atsiliepimų dėl paskelbtų įverčių; ji toliau rengs pagal NACE Rev. 2 suskirstytus metinius darbo sąnaudų įverčius.

3.2. Išsamumas

Apskritai DKI prieinamumas ir kokybė toliau gerėjo. Eurostatas iš visų valstybių narių gavo pagal -kalendorių koreguotus duomenis ir pagal kalendorių ir sezoną koreguotus duomenis. Be to, visos šalys pateikė pagal sezoną -nekoreguotus duomenis, išskyrus Daniją ir Švediją, kurioms buvo leista nukrypti nuo šio reikalavimo¹¹.

Kalbant apie kitas Europos ekonominės erdvės (EEE) šalis¹², Islandija pateikė ataskaitinio laikotarpio dviejų ketvirčių (2017 m. 2 ketv. ir 2018 m. 1 ketv.) DSI duomenis ir 2017m. darbo sąnaudų svertinius dydžius, o Norvegija atsiuntė visų septynių susijusių ketvirčių duomenis.

⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Tobulinant euro zonos statistikos ir rodiklių metodikas“, COM(2002) 661.

¹⁰ Žr. „Eurobase“ *lc_lci_lev* duomenų rinkinį (anglų, prancūzų ir vokiečių k.); <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

¹¹ Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1216/2003 Danija, Vokietija, Prancūzija ir Švedija neprivalo teikti pagal sezoną nekoreguotų duomenų.

¹² Tarybos reglamentas (EB) Nr. 450/2003 netaikomas Lichtenšteiniui.

Šveicarija pranešė Komisijai (Eurostatui), kad ji nusprendė nerinkti ketvirčio DSI duomenų.

Nepaisant to, kad duomenų, koreguotų pagal sezoną, aprėptis pagerėjo, atlikus kruopštų duomenų kokybės ir naudotojų poreikių tyrimą nuspręsta kaip pagrindinius duomenis toliau skelbti duomenis, koreguotus pagal kalendorių-. Siekiant užtikrinti aiškumą ir suderinamumą su kitais kainų statistiniais duomenimis (pvz., suderintu vartotojų kainų indeksu), visi duomenys, įskaitant pagal sezoną koreguotus įverčius, pateikiami atitinkamame Eurostato duomenų bazės puslapyje¹³.

Visos valstybės narės pateikė 2016 m. nacionalines kokybės ataskaitas. Jos buvo patvirtintos ir paskelbtos Eurostato interneto svetainėje¹⁴.

3.3. Punktualumas

Palyginti su ankstesne ataskaita, valstybių narių duomenų perdavimo Komisijai punktualumas pagerėjo: per visą ataskaitinį laikotarpį Graikija duomenis perdavė laiku, o Kroatija duomenis perduoti vėlavo ne daugiau kaip 1 dieną.

Norvegija DSI duomenis perdavė laiku, kaip ir Islandija (už du aptariamus ketvirčius).

3.4. Tikslumas

DSI yra produktas, apimantis kelis skirtingus kintamuosius (pvz., darbo sąnaudas ir dirbtas valandas), kuriuos galima gauti iš kelių šaltinių. Tai reiškia, kad tikslinama gali būti bet kuriuo metu ir tai turės įtakos paskutinio ketvirčio, kelių ketvirčių ar visų metų duomenims. Jei duomenų koregavimas susijęs su ataskaitiniais metais, turi būti tikslinama visa duomenų seka.

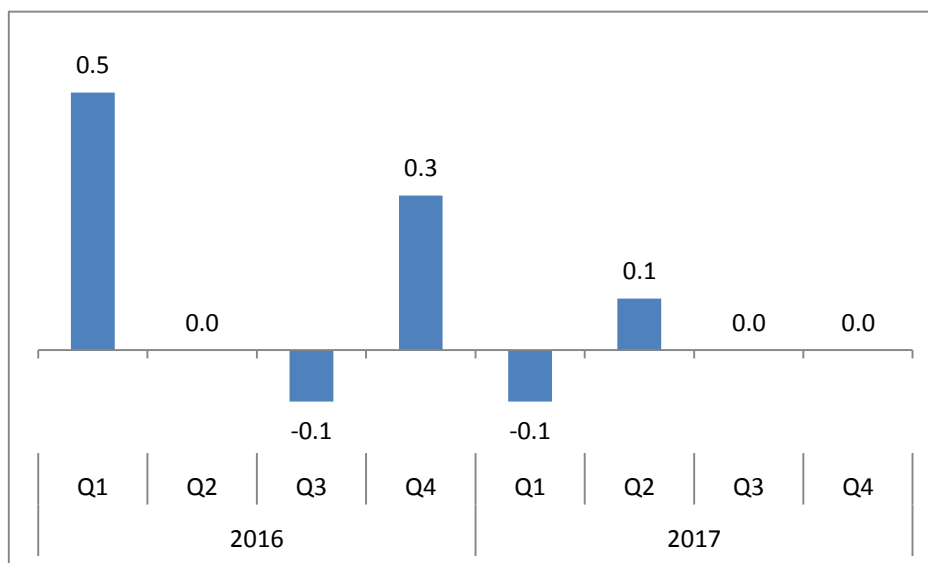
Nuo 2016 m. pirmojo ketvirčio ES pagrindinis rodiklis¹⁵ (-metinis-augimo rodiklis) daugiau nei 0,2 procentinio punkto (pp) buvo tikslinamas du kartus (abiem atvejais – padidintas) (žr. 1 pav.), nes Jungtinė Karalystė, 2018 m. kovo mėn. perduodama duomenis, pranešė apie atliekamą esminį jų tikslinimą. Tuo metu Jungtinė Karalystė pradėjo pagal kalendorių-koreguoti daugiau duomenų sekų, darančių poveikį B ir S suvestiniams rodikliams, todėl jie turėjo būti iš esmės patikslinti. Tik dvi kitos šalys (Vokietija ir Nyderlandai) pranešė akivaizdžiai patikslinusios duomenis; tai buvo tinkamai užregistruota.

¹³ <http://ec.europa.eu/eurostat> (tik anglų kalba).

¹⁴ http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (tik anglų kalba).

¹⁵ ES 27 iki 2013 m. 2 ketv. imtinai, po to ES 28.

1 pav. ES 28 NACE 2 red. B-S sekcijoms paskelbtų 2018 m. 1 ketv. duomenų ir pirmųjų paskelbtų duomenų suvestiniai pokyčiai procentiniais punktais

Nuo tada, kai buvo pateikta ankstesnė ataskaita, Graikijos perduoti DSI duomenys nebuvo iš esmės tikslinami – tai yra ELSTAT ir Komisijos (Eurostato) bendradarbiavimo tobulinant šalies DSI metodologiją rezultatas.

3.5. Palyginamumas

Šalių palyginamumas užtikrinamas DSI teisės aktuose nustatytais išsamiais bendromis apibrėžtimis ir metodologija. Valstybės narės ES reikalavimus vykdo naudodamosi nacionaliniu lygmeniu prieinamais duomenų šaltiniais. Dauguma naudoja apklausas arba apklausų ir administracinių duomenų derinį. Dvi valstybės narės remiasi vien tik administraciniais šaltiniais.

Siekiant paskelbti tam tikru laikotarpiu palyginamus DSI duomenis, būtina atlikti koregavimą atsižvelgiant į kalendorių ir sezoną. Pagrindiniai duomenys yra koreguojami pagal kalendorių, o pagal sezoną duomenys yra koreguojami palyginus tuos pačius dvejų iš eilės metų ketvirčius.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 1216/2003 1 straipsnį DSI duomenys turi būti perduoti kaip pagal sezoną -nekoreguoti, pagal kalendorių -koreguoti ir pagal kalendorių ir sezoną koreguoti duomenys.

Reglamente (EB) Nr. 450/2003 nenurodyta, ar koregavimas pagal kalendorių ir sezoną turi būti atliekamas naudojant tiesioginį arba netiesioginį metodą. Netiesioginis koregavimas reiškia pagrindinių duomenų koregavimą ir jų naudojimą vėliau rengiant aukštesnio lygmens suvestinius rodiklius. Tiesioginis koregavimas reiškia, kad kiekviena atskira duomenų seka, įskaitant aukštesnio lygmens suvestinius rodiklius, yra koreguojama atskirai.

DSI atveju Eurostatas siūlo naudoti netiesioginį koregavimo metodą, kad būtų išvengta bendrų darbo sąnaudų ir sudedamųjų dalių neatitikimo. Toks neatitikimas yra lengvai pastebimas ir naudotojams gali kilti abejonių dėl bendros DSI kokybės.

Eurostatas, naudodamas naujas IT programas (žr. 2.2 skirsnį), sistemingai ieško 0,1 pp ar didesnio (po apvalinimo) bendrų darbo sąnaudų ir sudedamųjų dalių neatitikimo ir jį nustatęs praneša atitinkamai šaliai tvirtinimo ataskaitoje. Tada bendras DSI perskaičiuojamas pagal darbo užmokesčio ir su juo nesusijusias sudedamąsias dalis (netiesioginis metodas).

Todėl siekiant užtikrinti didesnę palyginamumą, indeksai apskaičiuojami visoms valstybėms narėms taikant suderintą metodą.

3.6. Suderinamumas su nacionalinių sąskaitų duomenimis

Viena iš sričių, kuriai ir toliau skiriamas dėmesys – DSI duomenų suderinamumas su kitais darbo sąnaudų statistiniais duomenimis, visų pirma ketvirčio nacionalinių sąskaitų duomenimis.

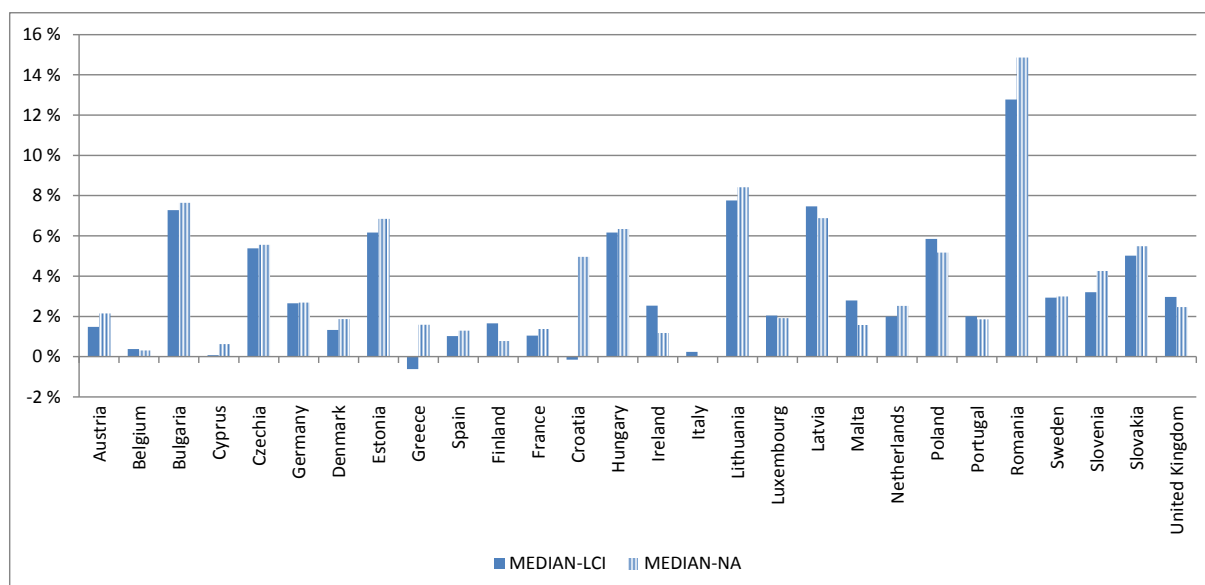
Metinėje kokybės ataskaitoje valstybių narių prašoma palyginti DSI ir valandinio atlygio darbuotojams augimo rodiklius nacionalinėse sąskaitose (kaip apibrėžta 2010 m. Europos sąskaitų sistemoje¹⁶). Nerealų tikėtis, kad duomenys visiškai sutaptų. Net jeigu vartojamos beveik tapačios darbo sąnaudų apibrėžtys, statistinio apdorojimo metodai ir šaltiniai gali skirtis. Abiem atvejais labai sunku rinkti duomenis apie dirbtas valandas. Nepaisant metodologinių skirtumų, informacijos tikslais naudinga išnagrinėti abiejų duomenų rinkinių neatitikimą. Jeigu neatitikimas viršija nustatytą ribą, gali reikšti, kad viename iš duomenų rinkinių yra kokybės problemų.

Eurostatas įvertino kiekvienos valstybės narės NACE 2 red. B–S sekcijų suvestinių rodiklių kokybę. Šiam palyginimui naudoti DSI duomenys, nekoreguoti pagal sezoną, išskyrus Danijos ir Švedijos duomenis, kurie buvo koreguoti pagal -kalendorių. Buvo palyginti vidutiniai metiniai DSI ir darbuotojų valandinio atlygio augimo rodikliai per 10 ketvirčių. Nuspręsta, kad reikia toliau tirti didesnius nei 1 pp skirtumus. Taip buvo Kroatijos (5,1 pp), Graikijos (2,2 pp), Rumunijos (2,1 pp), Airijos (1,4 pp), Maltos (1,2 pp) ir Slovėnijos (1,1 pp) atveju (žr. 2 pav.).

Šio tyrimo rezultatai, visų pirma su dirbtų valandų duomenimis susiję rezultatai, bus aptarti su minėtomis valstybėmis narėmis.

¹⁶ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1).

2 pav. Vidutiniai metiniai DSI ir darbuotojų valandinio atlygio augimo rodikliai (nacionalinės sąskaitos). Ataskaitinis laikotarpis – 2015 m. 4 ketvirtis – 2018 m. 1 ketvirtis*

* Išskyrus Belgiją ir Airiją: 2015 m. 4 ketv. – 2017 m. 4 ketv. Tuo metu, kai buvo rengiama ši ataskaita, 2018 m. 1 ketv. nacionalinių sąskaitų duomenų nebuvo.

Be vidutinių rodiklių, taip pat palygintas DSI ir nacionalinių sąskaitų duomenų sekos metinio augimo rodiklių standartinis nuokrypis, kuris laikomas kintamumo rodikliu. Tik vienu atveju – Švedijos – DSI duomenų sekos standartinis nuokrypis buvo 2 pp didesnis nei nacionalinių sąskaitų duomenų sekos: jos nuokrypiai yra atitinkamai 2,8 % ir 0,6 %. Švedija išnagrinės šio skirtumo priežastis ir praneš Eurostatui savo išvadas.

4. IŠVADOS

Apskritai nuo ankstesnės 2017 m. ataskaitos valstybių narių DSI ir ES suvestinių rodiklių kokybė toliau gerėjo; visų pirma gerėjo valstybių narių perduodamų duomenų punktualumas, kuris dabar yra beveik visiškai patenkinamas.

Valstybės narės kokybės ataskaitą parengė naudodamos naujausios versijos Europos statistikos sistemos metaduomenų tvarkymo programą ir sudarė sąlygas su ja susipažinti visiems naudotojams.

Išplėsta SDMX standartų taikymo sritis ir įdiegti naujausi SDMX formato patobulinimai. Visiškai pertvarkius IT programas sudarytos sąlygos:

- ✓ padidinti gamybos grandinės patikimumą;
- ✓ užtikrinti bendrų darbo sąnaudų ir sudedamųjų dalių suderinamumą pagal pateiktą ir
- ✓ parengti naujus rodiklius, pavyzdžiui, metinio augimo rodiklius ir su darbo užmokesčiu nesusijusių sudedamųjų dalių dydį.

2017 m. Komisija (Eurostatas), remdamasi darbo sąnaudų tyrimu ir DSI tendencijomis, pradėjo skelbti metinius valandinių darbo sąnaudų įverčius pagal NACE 2 red. sekciją. Ji sulaukė teigiamų atsiliepimų iš naudotojų; kai kurie iš jų naudojo duomenimis, kad galėtų stebėti darbo užmokesčio pokyčius Europoje ir jų poveikį ekonominei konvergencijai.

Remdamasi gautais duomenimis ir kitais nacionaliniais dokumentais, įskaitant kokybės ataskaitas, Komisija toliau reguliariai stebės, kaip užtikrinama atitiktis ir duomenų kokybė. Jeigu nebus patobulinimų arba jie bus nežymūs, Komisija atidžiai stebės, kokių veiksmų imasi kompetentingos nacionalinės statistikos institucijos.